

2020

3

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย ระดับชาติ ครั้งที่ 8 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 4

“งานวิจัย และนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน”
“Research and Innovation for the Development
of Society toward Sustainability”

ประชุมวิชาการผ่านระบบออนไลน์ วันที่ 26 เมษายน 2563 เวลา 09.00 – 17.45 น.

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 8 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 4
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
“งานวิจัย และนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน”

THE EIGHTH NATIONAL SYMPOSIUM AND THE FOURTH INTERNATIONAL SYMPOSIUM
BANGKOKTHONBURI UNIVERSITY
“RESEARCH AND INNOVATION FOR THE DEVELOPMENT
OF SOCIETY TOWARD SUSTAINABILITY”

ประชุมวิชาการผ่านระบบออนไลน์
วันอาทิตย์ที่ 26 เมษายน 2563

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีร่วมกับ

สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

การกีฬาแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

KENT STATE UNIVERSITY

GUIZHOU NORMAL UNIVERSITY

RIGA TECHNICAL UNIVERSITY

BAUMAN MOSCOW STATE TECHNICAL UNIVERSITY

สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์

FO GUANG UNIVERSITY

UNIVERSITAS NEGERI MEDAN

WESTERN SYDNEY UNIVERSITY

กลุ่มสาขาวิชาที่นำเสนอผลงานวิจัยทั้งภาคบรรยายและภาคโปสเตอร์

- กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

คำนำ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการเพิ่มพูนองค์ความรู้ด้านวิชาการ โดยการส่งเสริมนักวิจัย นักวิชาการ รวมถึงนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาให้เกิดการสร้างและพัฒนา ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ทั้งในระดับชุมชน และระดับประเทศ ที่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์การสร้างความรู้ความเข้มแข็งทางวิชาการ และการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและเผยแพร่ความรู้ รวมทั้งยังเป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และสร้างความร่วมมือในการพัฒนาสหวิทยาการ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จึงจัดให้มีการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 4 ผ่านระบบออนไลน์ ภายใต้หัวข้อ “งานวิจัย และนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน” ขึ้น ซึ่งการประชุมดังกล่าวนี้ ได้รับความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.), สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์, การกีฬาแห่งประเทศไทย , Kent State University, Fo Guang University, Guizhou Normal University, Universitas Negeri Medan, Bauman Moscow State Technical University, Riga Technical University, Western Sydney University

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีมุ่งหวังว่าการจัดประชุมวิชาการครั้งนี้ จะเป็นโอกาสในการสร้างองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาสหวิทยาการหลากหลายสาขาวิชา และนำไปสู่การพัฒนาวิชาการความรู้ที่ดีต่อไปในอนาคต

(รองศาสตราจารย์ ดร.บังอร เบ็ญจาธิกุล)
อธิการบดี มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

สารบัญ

การนำเสนอผลงานวิจัย

หน้า

กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์

- 50 การเปลี่ยนผ่านด้านการจัดฉายภาพยนตร์จากระบบฟิล์มไปสู่ระบบดิจิทัลในประเทศไทย
The transition from movie screening form film system to digital system in Thailand.
สยาม เจริญอินทร์พรหม..... 508
- 51 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลิน อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี
Public participation in budget management audits of the Na Loen Subdistrict Administration Organization Si Mueang Mai District Ubon Ratchathani.
บุษรา มัยอั้ง, ปณณทัต บุญเสริม และพีรพล ไทยทอง 516
- 52 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเงินเฟ้อและการว่างงาน
An Analysis of the Relationship between the Rate of Inflation and Unemployment.
บุษรา มัยอั้ง..... 534
- 53 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณการนำเข้าเพชรของประเทศไทย
Factors Influencing Thailand's Diamond Imports.
บุษรา มัยอั้ง, ธเรศว์ ธนะสมบุรณ์ และชินภัทร พุทธชาติ 552
- 54 การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม
Participation of community leaders in the administration of administrative organizations LatYaiSubdistrict, Mueang District, Samut Songkhram Province.
ชัยรัตน์ จันทนดิษฐ์..... 563

ภาคผนวก

- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย... 577

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบลนาเลิน อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี Public participation in budget management audits Of the Na LoenSubdistrict Administration Organization Si Mueang Mai District UbonRatchathani

บุษรา มุ้ยอิง, ปณณทัต บุญเสริม และ พีรพล ไทยทอง

BudsaraMuiing ,PananthatBunserm ,Peerapon Thai Thong

สาขารัฐประศาสนศาสตร์คณะรัฐศาสตร์, โทร. 089-1688011

Branch:Public AdministrationFaculty of Political Science, Tel 0891688011

e-mail:Bamee1977@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลิน อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในด้านการตรวจสอบการบริหารงบประมาณนั้น ในภาพรวมประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมาก เช่นการจัดทำแผนการดำเนินงาน การจัดเก็บรายได้และการติดตามประเมินผล แต่ความรู้ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเพราะจะเกี่ยวข้องกับงบประมาณโดยตรง พบว่ามีความรู้ด้านนี้น้อยประกอบกับประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจทางด้านระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประเด็นดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้อย่างทั่วถึง และประชาชนจะต้องให้ความสำคัญด้วย เพราะการตรวจสอบโดยภาคประชาชนนั้น จะทำให้การทำงานเป็นไปด้วยความโปร่งใส และลดปัญหาการทุจริต คอร์รัปชันสำหรับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงบประมาณ ซึ่งปรากฏว่าระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมด้านแผนการดำเนินงาน การจัดเก็บรายได้ การจัดซื้อจัดจ้างและการติดตามประเมินผล แสดงให้เห็นถึงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกด้านและเป็นไปอย่างทั่วถึง รวมทั้งด้านการประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้ และการติดตามประเมินผล เพื่อที่จะลดช่องว่างให้น้อยลง เกิดความเท่าเทียมกันมากขึ้น และภาคประชาชนเอง จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือการดำเนินงานของท้องถิ่นให้มากขึ้น เสมือนหนึ่งว่าการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นงานของทุกคนที่จะต้องช่วยกัน ทั้งรับรู้ รับทราบ แก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อให้องค์กรเกิดความเข้มแข็งและพัฒนายิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, งบประมาณ, การตรวจสอบการดำเนินงาน, การตรวจสอบการบริหารงบประมาณ

Abstract

This study The purpose is to know Public participation in budget management audits Of the Na LoenSubdistrict Administration Organization Si Mueang Mai District Ubon Ratchathani The results found that understanding of people in budget administration auditing in overall was high level including operation planning, income collecting and evaluation monitoring, while the understanding in procurement which was the important procedure because of involving with budget directly was low and people still had no understanding about regulation and related laws. With these reasons, Subdistrict Administrative Organization had to have public relation and manage the knowledge thoroughly and people had to emphasize because of auditing by people would help working transparently and reduce corruption problems for participation in budget administration auditing found that participation level was different in all aspect including participation in operation plan, income collecting, procurement and evaluation monitoring. It was showed that Subdistrict Administrative Organization had to give people an opportunity to participate in all aspects thoroughly including the aspect of public relation, information and evaluation monitoring for reducing the gap and making more equality. And people had to participate more in local activities and works as if the activities of Subdistrict Administrative Organization was their activities for making more stronger and progress organization.

Keyword: Participation,Budget,Operational inspection,Budget management audits

บทนำ

ระบบราชการของประเทศ มีศูนย์กลางในการบริหารงาน อยู่ในส่วนกลางเป็นหลัก โดยมีรัฐบาลกลางจะเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำหนดแผนพัฒนาระดับชาติ กำหนดการบริหารการเงินและการคลังของประเทศ และมอบหมายให้กระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ เป็นผู้นำนโยบายเหล่านั้นมอบแก่งานในสังกัดของตน ระบบการบริหารประเทศจากบนลงล่าง (Top Down) ซึ่งมักผูกขาดอำนาจในการตัดสินใจอยู่ที่คณะผู้บริหารในส่วนกลาง จึงทำให้ปัญหาระดับรากหญ้าหรือระดับล่างไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร นับเป็นเวลาหลายปีที่ผู้บริหารประเทศหลายท่านต้องการที่จะบริหารประเทศโดยการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และแก้ไขปัญหาของแต่ละท้องถิ่นได้เอง อาทิเช่นรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ได้ออกพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ทำให้การกระจายอำนาจการบริหารงานสู่ระดับล่างมีความชัดเจนขึ้น เนื่องจากการกำหนดให้มีคณะกรรมการกระจายอำนาจโดยกำหนดให้นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการชุด

ดังกล่าว นอกจากนั้นยังได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะแก่เทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ มีการกำหนดแผนการกระจายอำนาจว่าภารกิจใดที่จะต้องมีการถ่ายโอนจากกระทรวง กรม ต่างๆ นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 284 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบาย งบประมาณ งานบุคคล รวมทั้งยังกำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐกับท้องถิ่นภายใต้การกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นการจัดทำบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับท้องถิ่นรวมทั้งระหว่างท้องถิ่นด้วยกันเอง การจัดสรรภาษีเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของท้องถิ่น และการแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างรัฐกับท้องถิ่นและระหว่างท้องถิ่นด้วยกันเอง สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 281 ยังระบุว่า รัฐต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ในมาตรา282 ระบุว่า ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องทำเท่าที่จำเป็นทั้งนี้เพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของท้องถิ่นและของประเทศ และมาตรา 283 ระบุว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และการจัดบริการสาธารณะ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเป็นไปอย่างทั่วถึง

การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเองจึงส่งผล ให้ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ ปัญหา เพื่อร่วมกันหาทางแก้ไข รวมทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation)มีประสบการณ์ในการปกครองตนเอง(Local Self Government)และสามารถพัฒนาให้ท้องถิ่นของตนเจริญก้าวหน้า โดยกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม ที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับ ปัจจัยหลายปัจจัย เช่นนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น ความรู้ความเข้าใจในการปกครองของประชาชนในท้องถิ่น หรือแม้แต่ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนในท้องถิ่นแต่ละแห่งได้รับ กับผลการดำเนินงานของท้องถิ่นที่ออกมาในรูปของโครงสร้างพื้นฐาน หรือการให้บริการสาธารณะในด้านต่างๆ ซึ่งประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ถือว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการปกครองตนเองในท้องถิ่น ทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากจะได้ผลดีในด้านที่ต้องการให้องค์กรปกครองท้องถิ่นบริหารงานโดยบุคคลที่ประชาชนในท้องถิ่นเห็นชอบด้วยแล้ว ยังเป็นผลดีข้อที่ว่า เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นจะได้บริหารงานในหน้าที่ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์และภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด มิใช่โดยการสั่งการหรือการบังคับบัญชาจากรัฐบาลกลาง (ประหยัด หงษ์ทองคำ, 2520,หน้า 19)นอกจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น จะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น มีสิทธิ เสรีภาพในด้านการสรรหาผู้บริหารท้องถิ่น และได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในรูปของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการติดตามและประเมินผล โดยคณะกรรมการดังกล่าวจะมาจากประชาคมหมู่บ้าน เพื่อที่จะเป็นส่วนหนึ่งของ

การสร้างการมีส่วนร่วม ของภาคประชาชนภายใต้ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 นอกจากคณะกรรมการชุด ดังกล่าวมาแล้ว ประชาชนในท้องถิ่นก็อาจจะเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง และคณะกรรมการตรวจการจ้าง ให้เป็นไปตามระเบียบพัสดุ ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง อีกด้วย

จากกระบวนการดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของท้องถิ่น ในด้านต่างๆ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังทำให้มีการร่วมกันคิดเสนอแนะและหาทางแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นตนเอง ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสได้ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของท้องถิ่น ว่ามีความคุ้มค่า กับทรัพยากรการบริหารหรือไม่ เพราะว่คนในท้องถิ่นย่อมที่จะเรียนรู้ และสัมผัส กับท้องถิ่นของตนเองได้อย่างใกล้ชิด ส่งผลให้คณะผู้บริหารที่ผ่านการคัดเลือกตามระบบประชาธิปไตย พยายามที่จะสร้างผลงานเพื่อให้ตนเองและทีมงานได้มีโอกาสกลับเข้ามาสู่ในตำแหน่งอีกครั้งกลไกการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบโดยภาคประชาชน เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญ เพราะนอกจากหน่วยตรวจสอบของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และหน่วยงานต่างๆที่มีหน้าที่คอยตรวจสอบผลการดำเนินงานในหน่วยงานของรัฐให้มีความโปร่งใส ปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้แล้ว การให้ภาคประชาชนมีโอกาส เสนอหรือรายงาน พบเห็นการทุจริต ทั้งตัวพนักงานของรัฐเอง หรือช่องทางการทุจริตที่หน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐกระทำ ซึ่งขัดต่อระเบียบ กฎหมายก็มีสิทธิที่จะให้มีการตรวจสอบได้ องค์การบริหารส่วนตำบล ถือเป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดแต่กลับต้องประสบปัญหาในเรื่องการร้องเรียน การทุจริตจำนวนมากสาเหตุของการร้องเรียน มักจะมาจากการใช้อำนาจรัฐที่ไม่ถูกต้อง การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่อง กฎ ระเบียบและความไม่ชัดเจนในการสั่งการ การขาดจริยธรรมในการบริหารงาน และประเด็นที่สำคัญก็คือการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองโดยมิชอบ และมีผลประโยชน์ทับซ้อนในการบริหารงาน ทั้งตัวคณะผู้บริหารและพนักงาน เจ้าหน้าที่ของรัฐก็ตาม ดังนั้นจึงทำให้เกิดปัญหาในด้านความไม่โปร่งใส และการทุจริตตามมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชน ในการบริหารงานงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลิน อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงบประมาณ ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลิน อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการร่วมมือกันของบุคคลภายในองค์กรหน่วยงาน ชุมชน ถือเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การดำเนินงาน หรือการทำกิจกรรมนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์

ดังนั้นหากมองถึงการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วจะขาดเสียไม่ได้ ก็คือ พี่น้องประชาชน เพราะวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของการปกครองท้องถิ่นก็เพื่อให้ ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการคิด เสนอแนะ แก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นของตนได้อย่าง ตรงประเด็นความจำเป็นของการมีส่วนร่วมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Jame L. Creighton (อ้างใน นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา, 2546, หน้า 12) สำหรับการปกครอง ท้องถิ่น ก็มีความจำเป็นต้องมีส่วนร่วมมาก หากไม่เปิดโอกาส ให้มีส่วนร่วมก็จะเกิดความขัดแย้งและ ชุมชนก็แบ่งออกเป็นพวกเป็นฝ่ายได้ง่าย ดังนั้นการมีส่วนร่วมจะมีโอกาสลดระดับปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ คือ

- ชุมชนอาจเกิดความรู้สึกถึงความหวาดกลัว หรือเกิดมีความเสี่ยงสูงถ้าโครงการนั้นๆ เกิดขึ้น โดยขาดการมีส่วนร่วม

- ประชาชนจะไปรวมตัวเป็นกลุ่ม เป็นพวก(พันธมิตร) กันแน่นแฟ้นมากขึ้น
- เริ่มขยายขอบเขตของประเด็นปัญหาออกไปเรื่อยๆ
- การสื่อสารระหว่างคู่กรณีเกิดการบิดเบือนมากยิ่งขึ้น กลุ่มมีความเชื่อเหมือนกัน ก็จะหัน หน้าเข้าหากันแต่ไม่ฟังข่าวสารจากฝ่ายอื่น (ทำให้ลดโอกาสที่จะแก้ไขปัญหาได้สำเร็จน้อยลง)
- จุดยืนจะกลายเป็นจุดที่ตายตัวสุดโต่ง ยากที่จะปรับลดลงมาตกลงกันได้
- เปลี่ยนเป้าหมายเป็นความรุนแรง คิดทำร้าย – ทำลายผู้อื่น ซึ่งอาจเกิดขึ้นทั้งทางอารมณ์ ทางจิตใจ หรือทางร่างกาย โดยไม่คำนึงถึงเหตุผลใด ๆ

แนวคิดกระบวนการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการให้คำจำกัดความในส่วนของงบประมาณจากนักวิชาการหลายๆ ท่านจึงทำให้ สามารถสรุปได้ว่าการจัดทำงบประมาณนั้น จำเป็นจะต้องมีขั้นตอนและกระบวนการ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด ซึ่ง กระบวนการบริหารงบประมาณ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้สรุปไว้ ดังนี้

ไพรัช ตระการศิรินนท์ (2550, หน้า 352-353) ได้แบ่งกระบวนการบริหารงบประมาณไว้ 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. การจัดเตรียมงบประมาณ (Preparation) เจ้าหน้าที่ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่เสนอคำของบประมาณต่อผู้มีอำนาจส่วนกลาง ตามแผนงานและโครงการของท้องถิ่น
2. การอนุมัติงบประมาณ (Adoption) ฝ่ายบริหารของท้องถิ่นเมื่อได้เสนอร่างงบประมาณ ของท้องถิ่นต่อสภาท้องถิ่นแล้ว สภาท้องถิ่นมีหน้าที่พิจารณาอนุมัติงบประมาณ ของท้องถิ่น คล้าย บทบาทหน้าที่ของรัฐสภาของประเทศในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ
3. การบริหารงบประมาณ (Execution) ฝ่ายบริหารของท้องถิ่น มีหน้าที่ในการบริหารการ จัดเก็บรายได้ ตามประมาณการและบริหารหรือควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ ให้เป็นไปตามแผนงาน หรือโครงการของแต่ละหน่วยงานในสังกัดท้องถิ่น รวมทั้งติดตามรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณ

พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ (2537, หน้า 278-279) ได้แบ่งกระบวนการบริหารออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การจัดทำงบประมาณ ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่หน่วยงานคลังรวบรวมงานการเงินและสถิติต่างๆ ของทุกหน่วยงาน เพื่อใช้ประกอบในการคำนวณขอตั้งงบประมาณเสนอต่อเจ้าหน้าที่งบประมาณ โดยให้เจ้าหน้าที่งบประมาณวิเคราะห์ ตรวจสอบ จากนั้นเจ้าหน้าที่งบประมาณจัดทำร่างแล้วเสนอต่อผู้บริหาร เพื่อให้ผู้บริหารเสนอต่อสภาต่อไป

2. การอนุมัติงบประมาณ เป็นขั้นตอนที่คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือฝ่ายบริหาร ได้จัดทำร่างงบประมาณรายจ่าย เสนอต่อสภาท้องถิ่น เพื่อให้สภาท้องถิ่นได้พิจารณาอนุมัติงบประมาณรายจ่ายต่อไป โดยทั่วไปการพิจารณาของสภาท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 3 วาระคือ

วาระที่ 1 เป็นวาระที่ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภา ขั้นตอนนี้สภาจะพิจารณาว่าจะรับหลักการแห่งร่างงบประมาณรายจ่ายที่เสนอหรือไม่ ถ้าไม่รับร่างงบประมาณดังกล่าวก็ตกไปถ้าสภารับหลักการก็แต่งตั้งคณะกรรมการแปรญัตติต่อไป

วาระที่ 2 เป็นการพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราหรือตามหัวข้อ หรือผลจากการพิจารณาการแปรญัตติของคณะกรรมการวิสามัญ ก่อนที่จะนำไปสู่การพิจารณาในวาระที่ 3 ต่อไป

วาระที่ 3 เป็นขั้นตอนที่สภาท้องถิ่นได้อนุมัติหรือเห็นชอบร่างงบประมาณรายจ่ายแล้วเพื่อจะได้ประกาศใช้ต่อไป

3. การบริหารงบประมาณ เมื่องบประมาณรายจ่ายประกาศใช้แล้ว ฝ่ายบริหารจะต้องบริหารงานให้เป็นไปตามงบประมาณรายจ่าย ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การจัดหารายได้ การเก็บรักษาเงิน การฝากเงิน การถอนเงิน การซื้อการจ้าง การจัดหาพัสดุ การเบิกจ่ายเงิน การจัดทำบัญชี เป็นต้น

4. การควบคุม การตรวจสอบ และการติดตามผลงบประมาณ เป็นขั้นตอนที่ต้องดำเนินการตั้งแต่การจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และภายหลังที่ได้บริหารงบประมาณไปแล้วรวมถึง การปรับปรุงกระบวนการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถแยกออกเป็น

4.1 การควบคุม การตรวจสอบ และการติดตามผลในขั้นการจัดทำงบประมาณ จะต้องควบคุมให้เป็นไปตามระเบียบ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นอันดับแรก

4.2 การควบคุม การตรวจสอบ และการติดตามผลในขั้นการบริหารงบประมาณ จะต้องควบคุมการจัดเก็บรายได้ ตลอดจนการจัดซื้อจัดหาพัสดุ การก่อหนี้ การเบิกจ่ายเงิน และการบันทึกระบบบัญชี เป็นต้น

4.3 การควบคุมการตรวจสอบ และการติดตามผลภายหลังที่ได้บริหารงบประมาณไปแล้ว เป็นการผสมผสานระหว่างการควบคุม ตรวจสอบ และการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยต้องคำนึงถึงความถูกต้องและความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน เพื่อที่จะได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น การควบคุมภายในองค์กรได้แก่ หน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภาท้องถิ่น และการควบคุมภายนอก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบและหลักธรรมาภิบาล

ในการดำเนินงานและการบริหารงานในทุกองค์กรจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีการกำกับติดตาม การประเมินผล รวมทั้งการตรวจสอบ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานในแต่ละส่วน แต่ละฝ่ายหรือขององค์กร เป็นไปด้วยความสุจริต โปร่งใส ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบ จึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญสำหรับหน่วยงานของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน และจัดทำงบประมาณเพื่อบริหารภายในพื้นที่เอง ดังนั้น โอกาสที่จะเกิดการทุจริตหรือความไม่โปร่งใสจึงมีสูง แต่กระบวนการตรวจสอบที่รัดกุม โดยอาศัยประชาชนในพื้นที่ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารงาน ย่อมที่จะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความถูกต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ในการตรวจสอบการบริหารงานนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดแนวทางหรือการวางแผนการตรวจสอบ เพื่อที่จะได้กำหนดทิศทาง ซึ่งแผนการตรวจสอบ (Audit Program) เป็นขั้นตอนแรกและผู้ตรวจสอบจะต้องจัดทำ เป็นการเตรียมแผนงานในปัจจุบัน เพื่อการปฏิบัติงานในอนาคตให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ในแผนงานตรวจสอบจึงกำหนดเรื่องการตรวจสอบ วัตถุประสงค์การตรวจสอบ วิธีการตรวจสอบในแต่ละขั้นตอน แผนงานตรวจสอบมีทั้งแผนระยะยาวและแผนระยะสั้น เพื่อให้ผู้ตรวจสอบเห็นภาพรวมในการตรวจสอบทั้งองค์กร แผนงานจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้ตรวจสอบต้องประเมินความเสี่ยงของแต่ละแผนงานให้ดี จัดลำดับความสำคัญของแต่ละแผนการตรวจสอบ จากนั้นจึงเริ่มวางแผนการตรวจสอบ โดยกำหนดวิธีปฏิบัติให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การตรวจสอบ

1. แผนการตรวจสอบระยะยาว (Long-Range Audit Program) แผนการตรวจสอบระยะยาว เป็นแผนการตรวจสอบที่ครอบคลุมทุกหน่วยงานในองค์กร เป็นแผนการที่กำหนดเรื่องที่จะทำการตรวจสอบ ระดับความสำคัญ ความถี่ในการตรวจสอบเรื่องนั้นๆ และปริมาณการเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยดี แผนการตรวจสอบต้องกำหนดการปฏิบัติงานของหน่วยงานตรวจสอบ กำหนดนโยบายการตรวจสอบของฝ่ายจัดการ เหมือนกับการวางแผนการเดินทาง

2. แผนการตรวจสอบระยะสั้น (Tailor Audit Program) แผนการตรวจสอบระยะสั้นหรือแผนงานประจำปี ซึ่งแผนงานระยะสั้นทำให้ทราบถึง จำนวนวันโดยประมาณที่จะเข้าทำการตรวจสอบ อัตรากำลังคนที่จะเข้าตรวจสอบเพียงพอหรือไม่ งบประมาณหรือค่าใช้จ่าย ที่ใช้ในการตรวจสอบ

นอกจากแนวคิดทางด้านการตรวจสอบที่กำหนดไว้ในลักษณะของแผนการตรวจสอบแล้ว ยังได้มีแนวคิดในส่วนของการดำเนินงานจะต้องมีการประเมินกิจกรรม ซึ่งการประเมินดังกล่าวจะเรียกว่าการตรวจสอบการบริหาร (Management Auditing) ซึ่ง เดชา ศิริสุทธิเดชา (2551, หน้าระบบออนไลน์) ได้แปลและเรียบเรียง จากบทความเรื่อง (Management Auditing) ของ Dennis R.Arter ได้อธิบายวิธีการพื้นฐาน 3 วิธี ที่ใช้ในการประเมินกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม ได้แก่ การตรวจสอบ (Inspection) การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Auditing) และการตรวจสอบการบริหาร (Management Auditing)

1. การตรวจสอบ หมายถึง การวัดผลผลิตจากกระบวนการเปรียบเทียบกับสิ่งที่เรากำหนดไว้ ซึ่งคำตอบจะมีอยู่เพียง 2 คำตอบเสมอ คือผ่านหรือไม่ผ่าน

2. การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎระเบียบ หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติตามคู่มือการทำงาน, ขั้นตอนการดำเนินงาน และวิธีการปฏิบัติงาน ประโยชน์ข้อแรกของการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎระเบียบจะเห็นได้จากรายการทางการเงิน เพราะความต้องการที่จะให้ความมั่นใจว่าข้อมูลทางการเงินถูกต้อง แนวความคิดในการประเมินการปฏิบัติตามกฎระเบียบถูกนำมาใช้ในช่วงปี 1960 โดยเน้นที่วิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับเรื่องคุณภาพ และขยายไปยังวิชาชีพทหารและอุตสาหกรรมนิวเคลียร์ การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎระเบียบถูกนำมาใช้กับกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง โดยต้องการที่จะประเมินว่า กิจกรรมนั้นได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเข้มงวด ผลที่ได้จากการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎระเบียบในเรื่องของความสม่ำเสมอและความมั่นใจได้ก็คือ กฎระเบียบต่างๆ จะถูกปฏิบัติตาม

3. การตรวจสอบการบริหาร จะเน้นไปที่ผลที่เกิดขึ้น, ประเมินประสิทธิผลและความเหมาะสมของการควบคุมที่อยู่ภายใต้กฎระเบียบ, ขั้นตอนการดำเนินงาน และวิธีการปฏิบัติงาน ดังนั้นการตรวจสอบการบริหารก็คือ การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎระเบียบรวมถึงการวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบ (Cause and Effect Analysis) ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการประเมินวิธีการปฏิบัติงานซึ่งจะเกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น

แนวทางการตรวจสอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนตำบล หากแยกการตรวจสอบแล้ว อาจแยกออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การตรวจสอบภายใน (Internal Audit) อาทิเช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง คณะกรรมการตรวจสอบการจ้างและควบคุมงาน เป็นต้น และการตรวจสอบภายนอก (External Audit) อาทิเช่น การแต่งตั้งประชาคมร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนา คณะกรรมการติดตามและประเมินผล หรือการตรวจสอบจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น ซึ่งในที่นี้จะได้อธิบายถึงแนวทางการตรวจสอบขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยจะเน้นในด้านการตรวจสอบภายนอกโดยภาคประชาชน

1. การตรวจสอบภายในองค์การบริหารส่วนตำบล

1.1 การตรวจสอบในรูปคณะกรรมการ ซึ่งตามระเบียบการควบคุมภายในแล้วกำหนดให้หน่วยงานซึ่งถือเป็นหน่วยรับตรวจ จะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในองค์กร เพื่อปฏิบัติหน้าที่ เช่น ผู้ตรวจสอบภายในองค์กร และในแต่ละส่วนราชการจะต้องมีเจ้าหน้าที่ หรือผู้ที่มีหน้าที่กำหนดความรับผิดชอบ พิจารณาถึงจุดอ่อน หรือความเสี่ยงในแต่ละงานเมื่อในแต่ละงานได้ดำเนินการกำหนดจุดอ่อนแล้ว ในลำดับขั้นต่อไปก็พิจารณาในรูปขององค์กรหรือหน่วยรับตรวจ ว่าหน่วยงานมีความเสี่ยงหรือไม่ และมีจุดใดบ้างที่จะต้องแก้ไข และกำหนดแล้วเสร็จเมื่อไร จากแนวทางที่กล่าวมาข้างต้นถือเป็นระเบียบที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องยึดถือและปฏิบัติ ซึ่งการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในนั้น จะเป็นการสร้างความรับผิดชอบ ให้แต่ละส่วนงาน แต่ละฝ่ายสามารถตรวจทาน และเมื่อพบข้อบกพร่องก็จะสามารถแก้ไขได้อย่างทันท่วงที

1.2 การตรวจสอบในรูปของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) มาตรา 46 ได้

กำหนดอำนาจหน้าที่ได้แก่ การให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล การพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม นอกจากนั้นจะเป็นการควบคุมการบริหารงานภายใต้กฎหมาย นโยบายแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

2. การตรวจสอบโดยภาคประชาชน หรือหน่วยงานภายนอกองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับการตรวจสอบภายนอกนั้น ในที่นี้จะเน้นการตรวจสอบโดยภาคประชาชนโดยจะเน้นเรื่องการตรวจสอบการดำเนินงานด้านงบประมาณ เริ่มตั้งแต่กระบวนการได้มาซึ่งโครงการการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณผ่านกระบวนการนิติบัญญัติ การตรวจสอบระหว่างการดำเนินงานในรูปการจัดซื้อจัดจ้าง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของรัฐ จนกระทั่งถึง การติดตามประเมินผล ดังนี้

2.1 การร่วมแสดงความคิดเห็น ในการดำเนินโครงการ ในกระบวนการได้มาซึ่งโครงการกิจกรรม นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยข้อมูลในระดับล่าง นั่นก็คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอความคิดเห็น เสนอปัญหาและความต้องการ โดยรวบรวมความต้องการในรูปของประชาคม เพื่อจัดทำแผนชุมชน และการเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณต่างๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อประชาคม ได้มีการตกลงในส่วนของ ปัญหาภายในชุมชนในหมู่บ้านแล้ว ก็เสนอไปยังองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลก็จะมีพิจารณาและจัดลำดับความสำคัญของแต่ละโครงการ ซึ่งกระทำในรูปคณะกรรมการระดับตำบลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ได้กำหนดให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของท้องถิ่นได้แก่(ข้อ8) คณะกรรมการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(ข้อ 9) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (ข้อ 28) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ซึ่งคณะกรรมการในแต่ละชุดจะมีบทบาทและหน้าที่ในการตรวจสอบโครงการที่มาจากประชาคมในแต่ละหมู่บ้านพิจารณาและจัดลำดับความสำคัญร่วมกับคณะกรรมการจากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ตามระเบียบดังกล่าว นอกจากนั้นยังมีหน้าที่คอยติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานในแต่ละโครงการว่า เกิดความคุ้มค่ามีความโปร่งใส และสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนได้หรือไม่

2.2 การร่วมรับฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในแต่ละสมัยนั้น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย ข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. 2547 ข้อ 24 วรรคสอง ให้ประธานสภาท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์กำหนดวันนัดประชุม เวลา สถานที่ประชุม และเรื่องที่จะนำเข้าสู่ที่ประชุมสภาท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนทราบและเข้าฟังการประชุมด้วย ดังนั้นหากองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้แนวทางตามระเบียบดังกล่าว มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ารับฟังทุกครั้ง เท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมรู้จักกระบวนการของการดำเนินงานของสภาท้องถิ่น และสามารถตรวจสอบสมาชิกสภา ด้านบทบาทหรือทำหน้าที่เป็นอย่างไร ในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน รวมทั้งจะเป็นแนวทางในการตัดสินใจที่จะเลือกหรือไม่เลือก เข้าไปเป็นสมาชิกสภา หรือผู้บริหารในโอกาสข้างหน้า

2.3 การร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง ในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2538 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 3พ.ศ.2544)ข้อ 22 ในการดำเนินการซื้อหรือการจ้างแต่ละครั้ง คณะกรรมการประกอบไปด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอย่างน้อยสองคน โดยให้แต่งตั้งจากกรรมการบริหาร พนักงานส่วนตำบล ข้าราชการ หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ถ้าประธานกรรมการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานกรรมการบริหาร แต่งตั้งกรรมการคนใดคนหนึ่ง

2.4 การตรวจสอบพฤติกรรมของสมาชิกสภา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 5 การเข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อดำเนินการให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นใด หรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เพราะเหตุที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

(1) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่เกินหนึ่งแสนคน ต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(2) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินหนึ่งแสนคน แต่ไม่เกินห้าแสนคน ต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(3) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกว่าห้าแสนคน แต่ไม่เกินหนึ่งล้านคน ต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าสองหมื่นห้าพันคนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

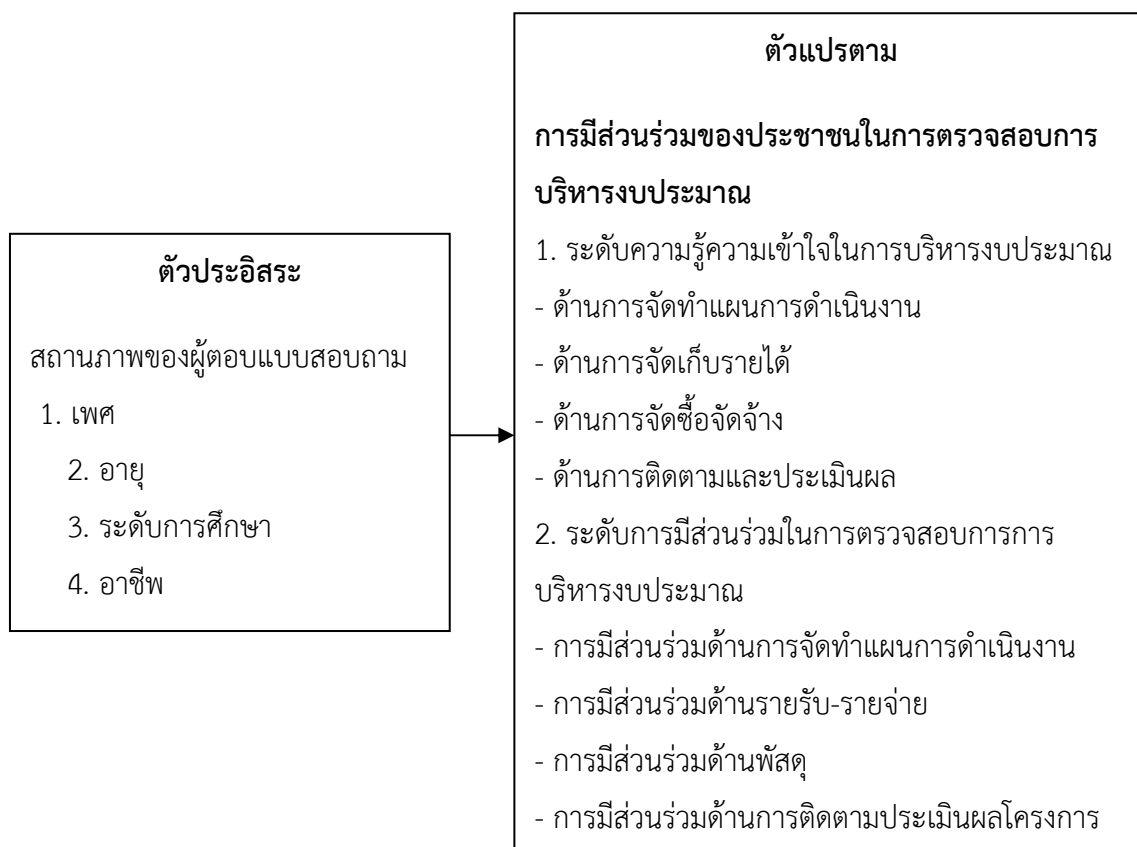
(4) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินหนึ่งล้านคน ต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าสามหมื่นคนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

2.5 การขอรับทราบข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 9 ระบุว่าหน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยให้ประชาชนได้ตรวจสอบ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีที่คณะกรรมการกำหนด เช่น ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่เอกชน เป็นต้น ซึ่งข้อมูลข่าวสารเหล่านั้น บุคคลหรือประชาชนไม่ว่าจะมีส่วนได้เสีย เกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจสอบ และขอสำเนาได้ ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบล ย่อมต้องจัดให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ หรือผู้ที่ต้องการขอตรวจสอบเอกสาร ข้อมูลของทางราชการ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกในการสำเนาเอกสารหากมีผู้ร้องขอ ทั้งนี้เพื่อที่จะสร้างความโปร่งใส ป้องกันการทุจริต รวมทั้งสร้างความสบายใจให้กับประชาชนหรือผู้ที่อยากรู้ในข้อมูลนั้นๆ รวมทั้งยังสามารถลดอคติ หรือภาพลักษณ์ของราชการที่แต่เดิมข้อมูลส่วนใหญ่มักปกปิดเป็นความลับ

2.6 การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณ เนื่องจากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จะมีการรายงานผลการดำเนินงานเป็นไตรมาส ดังนั้นในแต่ละไตรมาสจะต้องประกาศให้ประชาชน และรายงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นท้องถิ่นอำเภอและท้องถิ่นจังหวัด

นอกจากนั้นเมื่อสิ้นปีงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน และประกาศรายงานการรับจ่ายเงิน ประจำปีงบประมาณที่สิ้นสุดนั้น ทั้งงบประมาณรายจ่ายตาม ข้อบัญญัติ และเงินนอกงบประมาณไว้โดยเปิดเผย ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนทราบ ภายในกำหนดสามสิบวัน ตามแบบที่กรมการปกครองกำหนดแล้วส่งรายงานการรับ-จ่าย ดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อทราบและเก็บเป็นข้อมูลระดับจังหวัด ภายในระยะเวลาสิบห้า วันหลังจากนั้น แล้วให้จังหวัดรายงานกรมการปกครองทราบ ทั้งนี้ประชาชนในพื้นที่สามารถดูได้ ณ ป้ายประชาสัมพันธ์ตามหมู่บ้าน และที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล แนวทางการดำเนินงาน ดังกล่าว เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พ.ศ. 2541 ข้อ 40จากแนวคิดทางด้านการตรวจสอบ ที่มุ่งเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาค ประชาชนมากที่สุดนั้น ถือว่าเป็นสิ่งที่องค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องให้ ความสำคัญและจากแนวคิดนี้เองที่เชื่อมโยงไปถึงหลักของความถูกต้อง หรือรูปแบบที่องค์กรจะต้อง ยึดถือเป็นแบบอย่าง นั่นก็คือ หลักธรรมาภิบาล ซึ่งหลักการดังกล่าว ต้องการสร้างให้องค์กรมีการ บริหารจัดการที่ดี มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส พร้อมกับการตรวจสอบได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงบประมาณและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลน อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานีโดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลนาเลน อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 7 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 4,320 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ.2556)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลนาเลน อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 7 หมู่บ้าน โดยวิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของ ทาโรยามาเน (Taro Yamane. 1973,p. 727) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 366 คน

ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 57.38 เป็นเพศชาย และร้อยละ 42.62เป็นเพศหญิง อายุส่วนใหญ่ร้อยละ 37.43 มีอายุ 40-50 ปี รองลงมาร้อยละ 21.86 มีอายุ 29-39 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 40.71 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 18.85 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า/ปวช. อาชีพส่วนใหญ่ร้อยละ 36.61 มีอาชีพรับจ้าง รองลงมาร้อยละ 38.25 มีอาชีพเกษตรกร และรายได้ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.93 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 23.22 มีรายได้ ระหว่าง 5,001-8,000 บาทต่อเดือน ตามลำดับ

ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจในการบริหารงบประมาณของประชาชนในพื้นที่ซึ่งแยกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ด้านแผนการดำเนินงาน

แผนการดำเนินงานเป็นแผนที่กำหนดโครงการ กิจกรรม งบประมาณ และระยะเวลาในการดำเนินงานที่ชัดเจน ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องใช้เป็นกรอบในการบริหารงบประมาณ จากความรู้ทางด้านแผนการดำเนินงานในภาพรวมนั้น ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเข้าใจในส่วนของกระบวนการดำเนินงาน ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลหรือผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมาประกอบ นอกจากนั้นการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณซึ่งต้องให้ความสำคัญกับแผนชุมชนแผนของจังหวัดมาบูรณาการนั้น ย่อมทำให้แผนการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องเปิดเผยให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ และทราบถึงจำนวนงบประมาณ และโครงการต่างๆ ที่จะทำในปีงบประมาณนั้นสำหรับการ

ร่วมเป็นคณะกรรมการในการพิจารณาจัดทำแผนการดำเนินงานนั้นประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจในกระบวนการดังกล่าว ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อที่จะทำให้การบริหารงบประมาณเกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

2. ด้านการจัดเก็บรายได้

ความรู้ของประชาชนในด้านการจัดเก็บรายได้นั้นถือว่าประชาชนในพื้นที่ที่มีความเข้าใจ ซึ่งส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการจัดเก็บภาษีป้าย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ สำหรับห้วงระยะเวลาในการเสียภาษีนั้นประชาชนส่วนใหญ่ทราบ จากการประชาสัมพันธ์ของทางองค์การบริหารส่วนตำบล

3. ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

สำหรับความรู้ทางด้านการจัดซื้อจัดจ้างนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความรู้ในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย ซึ่งจากประเด็นนี้เองจึงทำให้กระบวนการดังกล่าว มีโอกาสที่จะเกิดปัญหาความไม่โปร่งใสมากที่สุด โดยแยกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

ประเด็นที่ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจและสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง ได้แก่ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการเปิดซองประมูลจัดซื้อจัดจ้าง และคณะกรรมการตรวจการจ้างได้ ถือเป็นการเปิดโอกาสให้เข้าไปมีส่วนร่วมและเป็นไปตามระเบียบการจัดหาพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนั้นยังเข้าใจถึงกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งจะต้องมีการประกาศให้ประชาชนทั่วไป และต้องใช้สถานที่กลางเป็นสถานที่จัดซื้อจัดจ้างในกรณีที่ต้องมีการสอบราคา ประเมินราคา หรือการจัดซื้อจัดจ้างระบบอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละครั้งคณะกรรมการจะต้องมีการพิจารณาถึงคุณภาพของงานหรือผลงาน ถึงแม้การเสนอราคานั้น จะมีราคาต่ำสุดก็ตาม และหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจการจ้าง จะต้องตรวจการจ้างให้เป็นไปตามแบบรูปรายการและต้องดูสภาพแวดล้อมของงานจ้างนั้น เพื่อให้งานจ้างหรือผลงาน มีคุณภาพ เกิดความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับงบประมาณให้มากที่สุด

ประเด็นที่ประชาชนไม่เข้าใจและตอบคำถามผิดนั้น ได้แก่ การที่ไม่สามารถคัดค้านการเปิดซองประมูลราคาได้ ซึ่งจริงแล้ว ประชาชนที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการเปิดซองประมูลราคาสามารถคัดค้านได้ ในกรณีที่เห็นว่าการเปิดซองประมูลในครั้งนั้นไม่ถูกต้อง รวมทั้งคณะกรรมการเปิดซองประมูลราคาและคณะกรรมการตรวจการจ้าง ย่อมมีสิทธิได้รับคำตอบแทนตามระเบียบพัสดุ นอกจากนั้นในด้านความรู้ ทางด้านการกำหนดงบประมาณสำหรับการจัดซื้อจัดจ้างประชาชนไม่ทราบหรือตอบไม่ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นการตกลงราคา การสอบราคา และการประเมินราคา การลดวงเงินเพื่อทำให้การจัดซื้อจัดจ้างเปลี่ยนไปนั้น ส่วนใหญ่ตอบไม่ทราบและตอบผิด ซึ่งการลดวงเงินเพื่อทำให้การจัดซื้อจัดจ้างเปลี่ยนไปนั้น เป็นช่องทางหนึ่งที่จะส่งผลต่อการทุจริตได้มาก เนื่องจากจะเป็นอำนาจของผู้บริหาร หรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ และข้อมูลสุดท้ายที่ประชาชนไม่ทราบมาก คือ คณะกรรมการเปิดซองประมูลราคาและคณะกรรมการตรวจการจ้างจะต้องไม่เป็นบุคคลเดียวกัน เพราะถ้าเป็นบุคคลเดียวกันจะทำให้เป็นการเอื้อประโยชน์แก่บุคคลภายนอก และอาจทำให้การจัดซื้อจัดจ้างในครั้งนั้นไม่โปร่งใสได้

4. ด้านการติดตามและประเมินผล

ในด้านการติดตามและประเมินผล เป็นกระบวนการสุดท้ายในขั้นตอนการทำงานงบประมาณ ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ประชาชนมีความรู้ในด้านการติดตาม และประเมินผลในระดับปานกลาง และยังมีบางประเด็นที่ไม่ทราบและและตอบผิด ได้แก่ การร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกระบวนการติดตามประเมินผลนั้น จะต้องมีการเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้าเป็นคณะกรรมการของท้องถิ่นด้วย และนอกจากประชาชนโดยภาคประชาคมแล้ว ยังมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน คอยตรวจสอบ กลั่นกรองงบประมาณ ซึ่งเป็นขั้นตอนของฝ่ายนิติบัญญัติ ส่งผลให้การบริหารงบประมาณเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ไม่ทำให้เกิดความล่าช้าแต่อย่างใดประเด็นที่ประชาชนเข้าใจและตอบคำถามได้ถูกต้องได้แก่ การบริหารงบประมาณนั้นจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ จะต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนได้ทราบอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริต คอร์รัปชัน และสร้างความโปร่งใส ให้กับองค์กรต่อไป

ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงบประมาณ

สำหรับด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตรวจสอบการบริหารงบประมาณ ด้านจัดทำแผนการดำเนินงาน ด้านการจัดเก็บรายได้ ด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการติดตามประเมินผลขององค์การบริหารส่วนตำบลสนทราย อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีความแตกต่างกันซึ่งจากภาพรวมแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ว่าจะเป็นการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา การเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง การเสนอแนวทางการจัดเก็บภาษีในพื้นที่ตลอดจนการติดตามประเมินผลโดยภาคประชาชน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านแผนการดำเนินงาน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานงบประมาณ ในด้านการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการเพื่อขับเคลื่อนแผนการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็น คณะกรรมการแผนชุมชน คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและและคณะกรรมการติดตามประเมินผล ซึ่งในภาพรวมแล้ว ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในด้านต่างๆ แต่ก็ได้รับทราบข้อมูลโครงการ กิจกรรม ผ่านการประชาสัมพันธ์หอกระจายข่าว และบอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

สำหรับประเด็นที่น่าสนใจก็คือเมื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการดำเนินงานบริหารโครงการ ตลอดจนกิจกรรมของทางองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ประเด็นที่ประชาชนให้ความสำคัญมากที่สุดคือ โครงการนั้นเกิดจากความต้องการของประชาชน ถึงร้อยละ 68.9 รองลงมาได้แก่โครงการนั้นจะต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ร้อยละ 51.4 เกิดความคุ้มค่า ร้อยละ 45.1 จำนวนงบประมาณจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้อง ร้อยละ 35.8 และต้องมีความเหมาะสมกับขนาดของพื้นที่ ร้อยละ 16.1 ตามลำดับ

2. ด้านการจัดเก็บรายได้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการจัดเก็บรายได้ จากข้อมูลในภาพรวมนั้น ระดับการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้มีการแจ้งถึงรายได้ของ

องค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งรายได้ที่จัดเก็บเองและรายได้ที่รัฐบาลจัดสรรให้ รวมถึงรายรับ-รายจ่าย ที่มีการประชาสัมพันธ์ในระดับไตรมาส และเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบอย่างทั่วถึง สำหรับความเหมาะสมในการจัดเก็บภาษีนั้นประชาชนได้ทราบถึงวิธีการคำนวณและมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา เรื่องการชำระภาษีและหาทางออกร่วมกันและทางองค์การบริหารส่วนตำบลเองได้มีการออกข้อบัญญัติเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเพื่อให้เกิดความเหมาะสม

สำหรับช่องทางที่ประชาชนได้รับทราบข้อมูลทางด้านการชำระภาษี เช่น ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีป้ายนั้น ส่วนใหญ่ทราบจากหอกระจายข่าว ร้อยละ 57.9 รองลงมา ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ของทางหมู่บ้าน ร้อยละ 45.1 ป้ายประชาสัมพันธ์ตามสถานที่ต่างๆ ร้อยละ 37.4 การจัดทำโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่พบประชาชน ร้อยละ 27.6 และบอร์ดประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 22.1 ตามลำดับ

3. ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

การมีส่วนร่วมด้านการจัดซื้อจัดจ้างถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะนอกจากจะได้ตรวจสอบงบประมาณแล้ว ยังเป็นการตรวจสอบความโปร่งใส ของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างในระบบราชการ ด้วย ซึ่งส่วนใหญ่การรับทราบข้อมูลในการประชาสัมพันธ์ เพื่อจัดซื้อจัดจ้าง รวมทั้งการประชาสัมพันธ์โครงการ กิจกรรมนั้น ในภาพรวมไม่เคยได้รับทราบข้อมูล แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเองจะต้องเพิ่มกระบวนการด้านการประชาสัมพันธ์ให้มาก เพราะการเปิดโอกาส หรือการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เป็นสิ่งที่ประชาชนจะต้องได้รับทราบ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 และส่วนใหญ่โครงการที่ประชาชนได้รับทราบนั้น มักจะเป็นโครงการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน การก่อสร้างถนน ก่อสร้างรางระบายน้ำและการแจกเบี้ยยังชีพประเภทต่างๆ

สำหรับการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการเปิดซองประมูลราคา หรือคณะกรรมการตรวจการจ้างนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เคยเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ซึ่งประเด็นดังกล่าว อาจเกิดจากจำนวนโครงการหรือกิจกรรมมีน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลเองยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานดังกล่าวมากเท่าที่ควร

4. ด้านการติดตามประเมินผล

ในด้านการติดตามประเมินผลนั้นประชาชนส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลทางด้านการเงินไม่ว่าจะเป็นข้อมูลรายรับ - รายจ่าย ที่องค์การบริหารส่วนตำบลรายงานเป็นไตรมาส และรอบปี ในระดับปานกลาง และความคิดเห็นในด้านการติดตามประเมินผล โครงการ หรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการ เพื่อเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน นั้น ส่วนใหญ่เห็นด้วย เนื่องจากเห็นว่าการตรวจสอบหลังจากที่ดำเนินการเสร็จแล้ว จะทำให้ทราบว่า โครงการหรือกิจกรรมนั้นมีประสิทธิภาพหรือประสิทธิผล มากน้อยอย่างไร สำหรับการขอข้อมูลหรือการขอข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าสามารถขอข้อมูลหรือขอข้อมูลได้

นอกจากการตรวจสอบจากภาคประชาชนแล้ว การตรวจสอบจากฝ่ายนิติบัญญัติ หรือจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ถือเป็นการตรวจสอบอีกประเด็นหนึ่ง ที่มีกฎ ระเบียบ ให้เป็น

อำนาจหน้าที่ และที่สำคัญเมื่อมีการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนสามารถเข้าร่วมรับฟังการประชุมได้ แต่ส่วนใหญ่แล้ว ประชาชนไม่เคยเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลิน อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงบประมาณ เริ่มตั้งแต่การจัดทำแผนการดำเนินงาน การจัดเก็บรายได้ การจัดซื้อจัดจ้าง และการติดตามประเมินผล ในภาพรวมประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ สำหรับประเด็นที่พบว่าประชาชนมีความรู้ที่น้อยที่สุดนั้น ได้แก่ การจัดซื้อจัดจ้างซึ่งจากผลการศึกษา ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจและไม่ทราบถึงกระบวนการที่ต้องถ้าหากเป็นเช่นนี้จะเป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดการทุจริตหรือสร้างความไม่โปร่งใสเกิดขึ้นได้ และอีกประเด็นหนึ่งก็คือ การที่องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการเผยแพร่ความรู้ทางด้าน กฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบ ซึ่งถ้าหากประชาชนมีความเข้าใจแล้วจะทำให้รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน ส่งผลให้เกิดการกลั่นกรอง มีการตรวจสอบอย่างเป็นระบบการจัดสรรงบประมาณเกิดความคุ้มค่า ผลประโยชน์ก็จะตกกับคนส่วนใหญ่ ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัยแก้ว (2550) ที่ศึกษาถึงปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างนั้น จะมีการเจรจาหรือตกลงก่อนการประมูล เพื่อให้เกิดการสมยอมหรืออื้อประมูล และยังพบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมืองมีความรู้ด้านกฎหมาย แต่ก็ไม่มีบทลงโทษที่รุนแรงเมื่อมีการกระทำผิด สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหานั้นจะต้องเพิ่มบทลงโทษ มีการประชาสัมพันธ์และอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อลดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ประการที่สอง คือ ต้องการศึกษถึงการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงบประมาณ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย มีความแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผลปรากฏว่าในภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความแตกต่าง ประเด็นที่ผู้วิจัยได้ศึกษาคือการจัดทำแผนการดำเนินงาน ซึ่งเป็นแผนงานที่กำหนดโครงการ กิจกรรม และงบประมาณ ดังนั้นจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมภาคประชาชนเข้ามากำหนดทิศทางในการดำเนินงาน แต่ผลปรากฏว่าการมีส่วนร่วมในด้านดังกล่าวนี้มีน้อย ประเด็นต่อมาคือการการจัดเก็บรายได้ ประชาชนทราบถึงเรื่องการประชาสัมพันธ์และห้วงระยะเวลาในการเสียภาษี แสดงว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนรับทราบข้อมูลด้านนี้ในระดับมาก นอกจากนั้น การจัดซื้อจัดจ้าง เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อย ส่วนใหญ่จะทราบเพียงการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน และการแจกเบี้ยยังชีพเท่านั้น ซึ่งเห็นว่าการจัดซื้อจัดจ้างในด้านอื่นๆที่เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย เช่น การจัดการศึกษา การส่งเสริมการเกษตร การพัฒนาสังคมการส่งเสริมอาชีพ ประชาชนยังมีส่วนร่วมน้อย และประเด็นสุดท้ายคือ การติดตามประเมินผลเมื่อโครงการ หรือกิจกรรมนั้นแล้วเสร็จ ซึ่งปรากฏว่าประชาชนได้รับทราบข้อมูลในระดับปานกลาง แต่การรับทราบข้อมูลนั้นเป็นเพียงแต่การรายงานทางการเงิน ซึ่งประชาชนบางคนไม่เข้าใจ ซึ่งได้สอดคล้องงานวิจัยของ MatiasWarsta (2547) ที่ศึกษาถึงปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศไทย ส่วนหนึ่งของการวิจัย

กล่าวว่าปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยนั้นมีการฝังรากลึกจนอาจกล่าวได้ว่าเป็นวัฒนธรรม และผลของการคอร์รัปชัน ประเด็นหนึ่งก็คือการปิดกั้นระบบการสื่อสาร ดังนั้นการรับข่าวสารของประชาชนจะถูกรัฐบาลเป็นผู้กำหนด จึงทำให้บางครั้งมีการนำเสนอที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง

ดังนั้นความรู้ความเข้าใจในการบริหารงบประมาณและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบงบประมาณนั้นเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจในการบริหารงบประมาณ ดังนั้นผลของการบริหารงบประมาณจะมีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากหรือนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆปัจจัย ดังกล่าวมาแล้ว และหากองค์กรบริหารส่วนตำบลได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมพร้อมกับการสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนภายในพื้นที่แล้ว การดำเนินงานก็จะเกิดความราบรื่น เป็นหน่วยงานที่มีความโปร่งใส และลดความเสี่ยงทางด้านการทุจริตลงได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

นอกจากกลไกภาครัฐแล้ว ภาคประชาชนควรจะทำให้มีความสำคัญกับการดำเนินงานของท้องถิ่น เพราะภารกิจ บทบาท และหน้าที่ จะเกี่ยวข้องกับประชาชนเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการพัฒนา เป็นหน่วยงานภาครัฐที่ประสบความสำเร็จ สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนในพื้นที่ได้นั้น ภาคประชาชนต้องมีบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วมในรูปของการเป็น คณะกรรมการ หรือการเสนอความคิดเห็น ตลอดจนการตรวจสอบการดำเนินงานด้านต่างๆทั้งนี้ เพื่อให้ระบบการบริหารราชการของท้องถิ่น เป็นการบริหารจากระดับล่างไปสู่ระดับบนและพัฒนาไปสู่ในแนวราบเพิ่มมากขึ้นในที่สุด

ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

1. ควรศึกษาถึงการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง เปรียบเทียบระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบลหรือเทศบาลเมือง
2. ควรศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจของพนักงาน เจ้าหน้าที่ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการบริหารงานงบประมาณ
3. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนไม่ยอมเข้าไปมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- วิโรจน์ ธิตา.(2546). “ทัศนะของนายอำเภอต่อปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสอบการทุจริตที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบล”.การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขา เศรษฐศาสตร์การเมือง บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์.(2545). การปกครองท้องถิ่น กับการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คปไฟ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สัญญา สัญญาวิวัฒน์.(2540). ปัญหาสังคม. หนังสือประกอบการสอนวิชาสังคมและวัฒนธรรม.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมการปกครอง สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น. **คู่มือการฝึกอบรมด้านการเงินการคลังท้องถิ่น**.
กรุงเทพฯ: ม.ป.พ., ม.ป.ป.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี.(2545).**คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.(2551).**คู่มือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต**. สำนักป้องกัน
การทุจริตภาคประชาสังคม.
- อมร รักษาสัตย์ และคณะ.(2539). **เทศบาล ในบริบทการกระจายอำนาจแห่งยุคสมัย**. กรุงเทพฯ:
สถาบันนโยบายศึกษา .
- อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธุ์.(2539). **ระบบอุปถัมภ์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- อารีย์ แสนสม . (2550). “**ประสิทธิผลของการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อพัฒนา
ท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน**”. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง.(2522). **คำบรรยายลักษณะวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน 2**.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุดม เขยกิจวงศ์ . (2547). **คู่มือการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร อบต**. กรุงเทพฯ: ทิชชิงเอ็ท.
- Glenn A. Welsch, Ronald W. Hilton, Paul N. (1988). **Gordon. Budgeting : Profit
Planning and Control**. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall.
- Leon P. Baradat. (2003). **Political Ideologies: Their Origins and Impact**. Upper
Saddle River, N.J.: Prentice Hall.
- MatiasWarsta. (2004). **Corruption in Thailand. International Management: Asia**
Swiss Federal Institute of Technology Zurich.
- William T. Bluhm. (1971). **Theories of the Political System**. Englewood Cliffs, N.J.:
Prentice-Hall,